

Adviesraad Sociaal Domein Zuidplas

secretaris@adviesraadsociaaldomeinzuidplas.nl

www.adviesraadsociaaldomeinzuidplas.nl

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zuidplas
Postbus 100
2910 AC Nieuwerkerk aan den IJssel

datum: 25 februari 2022

betreft: Advies over het gebruik van de Zelfredzaamheidmatrix door GR
IJsselgemeenten

Inleiding

IJsselgemeenten gebruikt de Zelfredzaamheidmatrix en verzamelt daarmee informatie over de uitkeringsgerechtigden. Bij leden van de adviesraad leefde de vraag of het verzamelen van die gegevens, gelet op de privacy, wel is toegestaan. Naar aanleiding daarvan zijn vragen over het gebruik van de Zelfredzaamheidmatrix gesteld aan IJsselgemeenten en hebben leden van de adviesraad onderzoek gedaan. Dat heeft geleid tot het onderstaande advies. In de bijlage zijn bijgevoegd: links naar de genoemde documenten, de beantwoording van de vragen door IJsselgemeenten en enige informatie over de Zelfredzaamheidmatrix.

Wat doet IJsselgemeenten met de ZRM?

IJsselgemeenten bevroegt uitkeringsgerechtigden op de domeinen van de Zelfredzaamheidmatrix en slaat de scores op die domeinen op. Dit blijkt uit de Bestuursrapportage Sociale Zaken tweede kwartaal 2021 van GR IJsselgemeenten (p. 10) en uit de antwoorden van IJsselgemeenten op vragen van de adviesraad. IJsselgemeenten gebruikt deze gegevens, naar eigen zeggen, om tussenstappen op de participatieladder zichtbaar te kunnen maken.

1. Hoe stellen onze medewerkers de ontwikkeling op de ZRM vast?

Door minstens één keer per jaar de ZRM af te nemen aan de hand van een vragenlijst en scorelijst. Dit is een beproefd instrument.

4. Voor welke klanten worden de ontwikkelingen op de ZRM vastgesteld?

Het streven is om bij elke klant eens per jaar een ZRM af te nemen. Sowieso krijgen nieuwe klanten bij de diagnose een ZRM (op het Werkplein).

Antwoorden op vragen adviesraad, zie bijlage

Gebruikt IJsselgemeenten de ZRM juist?

De vraag die in dit advies gesteld wordt, en aan het eind wordt beantwoord, is of GR IJsselgemeenten de Zelfredzaamheidmatrix mag gebruiken zoals GR IJsselgemeenten dat nu doet.

Wetgeving

Voor het verzamelen van gegevens bestaat wetgeving, de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Volgens deze wetgeving *mogen uitkeringsinstanties alleen gegevens opvragen die strikt noodzakelijk zijn om te bepalen of iemand het recht heeft om een uitkering te (blijven) ontvangen*

(zie: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/werk-uitkering/uitkering>).

Oordeel Autoriteit Persoonsgegevens

In de Wet bescherming persoonsgegevens(en de opvolger daarvan de AVG) is vastgelegd dat er niet meer persoonsgegevens mogen worden verzameld dan noodzakelijk voor het doel. Uit het onderzoek van de Autoriteit

Persoonsgegevens (in 2018 bij twee gemeenten mbt Wmo en Jeugdwet) blijkt dat met een Zelfredzaamheidmatrix ook persoonsgegevens worden verzameld die niet relevant zijn voor de hulpvraag.

Daarmee handelen gemeenten in strijd met de wet.

Naar aanleiding van deze uitspraken heeft de VNG een document opgesteld met vragen en antwoorden over het gebruik van de Zelfredzaamheidmatrix (VNG (2018) Integrale dienstverlening, de zelfredzaamheidsmatrix en privacy). Daaruit het volgende:

“De AP [Autoriteit Persoonsgegevens] is van oordeel dat het geven van scores per leefgebied niet voldoet aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit omdat met minder persoonsgegevens kan worden volstaan bij het inzichtelijk maken van de hulpvraag van de cliënt en de toeleiding naar zorg. De beslissing tot het al dan niet toekennen van een voorziening lijkt namelijk gebaseerd te worden op de toelichting op de leefdomeinen en niet (mede) op de scores. De scores hebben geen toegevoegde waarde, zijn subjectief en de juistheid ervan kan niet worden vastgesteld.” (VNG, p.6)

“In de praktijk betekent dit dat het niet is toegestaan om elke hulpvraag van een burger te behandelen alsof er sprake is van brede problematiek die om een integrale intake vraagt. En het is dus niet toegestaan om bij elke hulpvraag standaard de hele ZRM door te lopen en alles wat ter sprake komt te registreren. De medewerker die de toeleidingstaken uitvoert zal zich steeds per individueel geval de vraag moeten stellen welke leefgebieden relevant zijn om te checken gezien de aard van de hulpvraag. En alleen die gegevens registreren die

noodzakelijk zijn om tot een goede beoordeling van de hulpvraag te komen.”
(VNG, p. 4)

Conclusie en advies

Op grond van het bovenstaande heeft de adviesraad de indruk dat de wijze waarop GR IJsselgemeenten de Zelfredzaamheidmatrix gebruikt, niet strookt met de AVG en de uitspraken van de Autoriteit Persoonsgegevens.

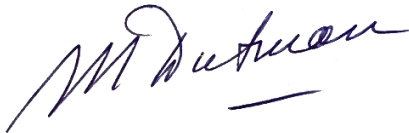
De adviesraad adviseert het college:

- te onderzoeken of het gebruik van de Zelfredzaamheidmatrix door GR IJsselgemeenten in overeenstemming is met de AVG en de uitspraken van de Autoriteit Persoonsgegevens,
- indien nodig het gebruik van de Zelfredzaamheidmatrix door GR IJsselgemeenten aan te passen of te stoppen.

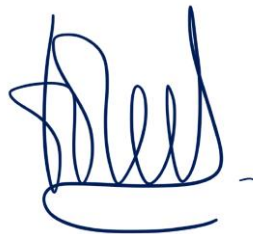
De adviesraad verneemt graag uw reactie op dit advies en uw bevindingen over het gebruik van de Zelfredzaamheidmatrix door GR IJsselgemeenten.

De adviesraad is gaarne bereid dit advies toe te lichten.

Het advies is na een schriftelijke raadpleging van de leden vastgesteld op 21 februari 2022.

Machteld Dutman
Voorzitter

Hans van der Meer
Secretaris

Bijlagen

1: Wat is de Zelfredzaamheidmatrix?

De Zelfredzaamheidmatrix (ZRM) is een screeninginstrument waarmee je integraal kunt kijken naar een cliënt, doordat alle belangrijke domeinen van het functioneren aan bod komen. Of je integraal wilt kijken en of je integraal mag kijken hangt af van de situatie waarin de ZRM wordt toegepast.

De ZRM heeft 13 domeinen:

Financiën, Werk & Opleiding, Tijdsbesteding, Huisvesting, Huiselijke relaties, Geestelijke gezondheid, Lichamelijke gezondheid, Middelengebruik, Basale-ADL, Instrumentele-ADL, Sociaal netwerk, Maatschappelijke participatie en Justitie

Per domein zijn er 5 scores. 5 is volledig zelfredzaam, 1 is niet zelfredzaam. De bepaling van de score is domein specifiek.

Voor uitgebreide informatie over de Zelfredzaamheidmatrix zie:

www.zelfredzaamheidmatrix.nl

2: Bestuursrapportage

De Bestuursrapportage Sociale Zaken tweede kwartaal 2021 van GR IJsselgemeenten staat niet online maar is bekend bij college en gemeenteraad.

3: Vragen aan en antwoorden van GR IJsselgemeenten

Van: (S.D.)

Verzonden: donderdag 16 december 2021 11:16

Aan: [ASD Zuidplas \(secretaris@adviesraadsociaaldomeinzuidplas.nl\)](mailto:secretaris@adviesraadsociaaldomeinzuidplas.nl); en anderen

Onderwerp: Antwoord op vraag over ZRM

Goedemorgen,

Vorige week werd tijdens de vergadering van het VO nog een antwoord toegezegd op de vraag over de ZRM. Inmiddels hebben wij antwoord van onze collega's die zich hiermee bezig houden. Hieronder voor de volledigheid nogmaals jullie vragen en daaronder de antwoorden.

1. Hoe stellen onze medewerkers de ontwikkeling op de ZRM vast?

Door minstens één keer per jaar de ZRM af te nemen aan de hand van een vragenlijst en scorelijst. Dit is een beproefd instrument.

2. Wat is daarbij de plaats en de rol van klanten?

Tijdens een gesprek is de casemanager altijd afhankelijk van wat de klant verteld. Een klant kan informatie achterhouden.

3. Hoe worden de veranderingen op de leefgebieden gekoppeld aan/vertaald naar stappen op de participatieladder?

De stappen op de participatieladder zijn uitgebreid beschreven. Wanneer een klant bijvoorbeeld wekelijks gaat meedoen met een georganiseerde activiteit (bijvoorbeeld taalles gaat volgen), is dit een invulling van het leefgebied dagbesteding en een stap op de participatieladder van in dit geval stap 2 naar 3.

4. Voor welke klanten worden de ontwikkelingen op de ZRM vastgesteld?

Het streven is om bij elke klant eens per jaar een ZRM af te nemen. Sowieso krijgen nieuwe klanten bij de diagnose een ZRM (op het Werkplein).

Met vriendelijke groet,

4: Uitspraken Autoriteit Persoonsgegevens

https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/01_onderzoek_gegevensverwerking_gemeente_nijmegen.pdf

en

https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/01_onderzoek_gegevensverwerking_gemeente_zaanstad.pdf

Zie ook:

https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/ap_jaarverslag_2018.pdf pp. 28, 29.

5: VNG Realisatie, Integrale dienstverlening, de zelfredzaamheidsmatrix en privacy FAQ's

https://www.vngrealisatie.nl/sites/default/files/2018-07/20180326%20FAQ%20en%20blog%20nav%20AP-rapporten%20Nijmegen%20en%20Zaanstad%20def_1.pdf